

GROTE POËZIEPRIJS 2026: LAUDATIO SAMUEL VRIEZEN

Juryleden: Anne Vegter, H el ene Gel ens en Alara Adilow,

Op de shortlist staan 5 weergaloze bundels die volgens de jury stuk voor stuk een bekroning verdienen.

De jury koos voor de wervelende bundel *De harmonie der scheuren* van Samuel Vriezen, een grootse compositie die meteen zijn eigen regels stelt. Dit ritmisch meeslepende, talig speelse en mathematisch opgezette dichtwerk is uniek en onherhaalbaar in zijn zoektocht naar een leefbare wereld voor alle schepsels, nu en in de toekomst. Het werk doet hartstochtelijk verslag van dansante denkoefeningen die uiteindelijk leiden tot het hoopvolle vermoeden dat niet alles wat door ons gezegd is in een veelvoud van stemmen zinloos is, maar materiaal kan zijn voor een nieuwe, betere samenleving waarin geen plaats is voor systemisch geweld. *De harmonie der scheuren* biedt denkbare opties voor een bijna ondenkbare toekomst in een tijdgewricht dat kraakt in zijn voegen.

De titel speelt met de aan Pythagoras toegeschreven ‘harmonie der sferen’. Volgelingen van Pythagoras geloofden dat muziek de ziel tot rust bracht en haar in samenzang bracht met de harmonie van de kosmos. Ook in *De harmonie der scheuren* is de hoop gevestigd op een helende kracht, van poëzie ditmaal. Een helende kracht die niet tot rust brengt maar activeert en die ons in samenzang brengt met systemische scheuren die openingen bieden voor verandering, openingen naar een betere wereld voor alle mensen.

‘ruis ... legt de grond-

slag voor vreemdere
talen, waarin [ik
en jij] ons her-

stellen, nieuwe zang, die
doet hopen op goede af-
loop van de mens’

Het werk staat bol van intellectuele intuïtie. Toch is het op en top poëzie. Het bijna bezwerende ritme en het lenige taalspel sleurt de lezer mee langs woelige systemische wordingsgeschiedenissen en vergezichten.

‘(...) handels-

wijze eist brandstof-
winning, breekt grond-
voorraad aan, zoekt een land

(...) dit splijt verstrengeling
uiteen in opslokker en
slok, scheidt bezitters

bezeten door verbranding
en strategische

belangen, voorbij aan

de vele stemmen'

De dichter vraagt zich af: 'welk wij is er voor ons?' In het eerste deel volgt de protagonist de weg die tot 'ons' leidde en gaat hij op zoek naar 'wat een wij kan zijn'.

'ooit

was zuurstof te veel, toen
groeide [jij ik in], bracht
ademtechniek aan,

nieuw gebruik, zo blijft
symbiose een geheim-
zinnige optie,'

Het korte middendeel fungeert als brandpunt. Het drukt de noodzaak van Vriezens veelomvattend onderzoek uit: 'het moet // wereld in // Het moet'.

In het derde en laatste deel roept de protagonist toekomstige, nog ongebooren stemmen aan en onderzoekt hij wat die toekomstige wereld mogelijk zou kunnen maken. De dichter toont hier zijn grootse vermogen om onontkoombare vragen te stellen. De regels zijn in dit deel langer dan in het eerste deel, maar ook hier wordt je als lezer voortgestuwd door het ritme:

"Kunnen jullie nog groeien zoals ik dat mocht, die weet kreeg van weidsheid
Dankzij wat rondliep over mijn wegen, die wilde horen hoe alle mensen
Klinken als ze zingen – van alles zocht ik de opname, zo kreeg mijn netwerk
Tal van intonaties te verwerken, werd van weerklank wild –"

In het lange slotgedicht spreekt de dichter eindelijk vanuit een 'wij'. De poëzie klinkt hier nog bezwerender dan voorheen:

"Of waren we er al Overal tussenin Onbeholpen, primair,
een beetje vergeten Schuchter, vluchtig Maar van alle tijden
en osmotisch ons verspreidend Koppig In leven In berichten"

In *De harmonie der scheuren* resoneren de veelgelezen dichtwerken 'alfabet' (1981) en 'det' (1969) van de Deense dichteres Inger Christensen. Evenals Vriezen schreef zij geëngageerde, weergaloze systeempoëzie die de wereld in beweging wil brengen, op weg naar een andere, meer menselijke wereld. De jury wenst Samuel Vriezen hetzelfde wereldwijde bereik toe met zijn meeslepende en verpletterend slim geconstrueerde werk dat geschreven werd uit liefdevolle betrokkenheid bij het wereldlot.